Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 10.11.2026 klo 10.00

HE 214/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsälain muuttamisesta

Metsähallituksen asiantuntijalausunto

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä metsälain muuttamisesta ja haluaa todeta seuraavaa.

1. Metsähallituksen keskeiset kannat ja esitykset

Metsähallitus kannattaa esityksen yleisiä tavoitteita lisätä metsien kasvua ja hiilensidontaa, tehostaa metsälain valvontaa sekä turvata Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toimintaedellytykset. Metsähallitus pitää kannatettavana metsän uudistamisilmoitusta ja uudistumisen edellytysten arviointia myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä.

Tässä lausunnossa Metsähallitus painottaa erityisesti kasvatushakkuussa jätettävän puuston arviointiperusteita sekä lain ja asetuksen yhteisvaikutuksia.

Metsähallitus esittää valiokunnan huomioon otettavaksi erityisesti seuraavat täsmennykset:

Runkolukuperusteinen tarkastelu tulee rajata ensiharvennuksiin.
Erityisesti Muu pohjoinen Suomi -alueella on varmistettava, ettei runkolukuperusteinen tarkastelu ulotu pelkän pituusrajan perusteella myöhempiin harvennuksiin. Myöhemmissä harvennuksissa puuston määrän arvioinnin tulee perustua pohjapinta-alaan. Ilman tätä rajausmuutosta asetusluonnos kohtelee maan eri osia epätasa-arvoisesti ja erityisesti Muu pohjoinen Suomi alue tulee kärsimään merkittävästi suhteessa muihin alueisiin.

Valvontamenetelmä ei saa yksin ratkaista puuston vähimmäismäärän arvioinnissa käytettäviä puustotunnuksia.
Arviointiperusteiden tulee tukea metsien kestävää hoitoa, kasvukykyä ja hiilensidontaa eikä määräytyä valvontamenetelmän ehdoilla. Valtapituuden korvaamista aritmeettisella keskipituudella perustellaan mahdollisuudella arvioida tunnus kaukokartoituksen avulla. Aritmeettiseen keskipituuteen liittyy epävarmuuksia: se muuttuu poistettavien puiden valinnan mukaan ja kuvaa metsän tilaa epävarmemmin erityisesti Pohjois-Suomen vaihtelevissa puustoissa. Lisäksi nykyiset metsätietojärjestelmät eivät Metsähallituksen käsityksen mukaan yleisesti sisällä tätä tunnusta kasvatusmetsille.

Eri-ikäisrakenteisen metsän uudistamisilmoitus tulee voida tehdä myös metsänkäyttöilmoituksen yhteydessä, jos taimien syntymisen edellytykset voidaan arvioida jo suunnitteluvaiheessa.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

2. Kasvatushakkuussa jätettävän puuston arviointi

Hallituksen esityksen kohdat 2.1.5, 4.1 ja 5.1.2 sekä lakiehdotuksen 5 §

Valtapituus ja aritmeettinen keskipituus

Metsälain tarkoituksena tulee jatkossakin olla metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävän hoidon ja käytön edistäminen siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton ja niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään. Valvonnan tehostamisen tulee tukea näitä tavoitteita.

Metsähallituksen mukaan puuston vähimmäismäärän arviointiperusteita ei tule muuttaa yksinomaan kaukokartoitusperusteisen valvonnan tarpeista lähtien. Niiden tulee kuvata luotettavasti puuston määrää, tilaa ja kehitystä sekä metsänhoidon vaikutuksia kasvukykyyn ja hiilensidontaan.

Esityksessä ehdotetaan valtapituuden korvaamista kasvatuskelpoisten puiden aritmeettisella keskipituudella. Metsähallitus katsoo, että muutoksen vaikutukset tulee arvioida yhdessä asetukseen suunniteltujen muutosten kanssa.

Valtapituus kuvaa tasaikäisrakenteisten kasvatusmetsien kehitysvaihetta aritmeettista keskipituutta luotettavammin ja säilyy alaharvennuksessa yleensä lähes muuttumattomana. Aritmeettinen keskipituus puolestaan kasvaa pienimpien puiden poistamisen myötä. Muutos korostuu erityisesti Pohjois-Suomen vaihtelevarakenteisissa puustoissa.

Metsähallituksen käsityksen mukaan aritmeettista keskipituutta ei yleisesti käytetä kasvatusmetsien puustotunnuksena nykyisissä metsätietojärjestelmissä. Hallituksen esityksen viittausta Metsään.fi-palvelun keskipituuteen tulee täsmentää erottamalla pohjapinta-alalla painotettu keskipituus aritmeettisesta keskipituudesta. Myös tietojärjestelmien muutostarpeet ja eri tunnusten käytöstä omavalvonnassa, metsänhoitosuosituksissa ja viranomaisvalvonnassa aiheutuvat vaikutukset tulee arvioida.

Metsähallitus esittää lisäksi täsmennettäväksi harventamisen tavoitteita ja menetelmiä koskevaa kuvausta: kasvupaikan, puulajin ja maanomistajan tavoitteiden ohella harvennuksen ajankohtaan ja jäävän puuston määrään vaikuttaa olennaisesti metsikön maantieteellinen sijainti. Lisäysehdotus HE 2.4.1: ” Sopiva harvennuksen ajankohta ja harvennuksen jälkeen jäljelle jäävän puuston määrä riippuu maantieteellisestä sijainnista, kasvupaikasta, kasvatettavasta puulajista ja maanomistajan tavoitteista.

Yhteenveto: Metsähallitus korostaa, että valvontamenetelmä ei saa yksin ratkaista puuston vähimmäismäärän arvioinnissa käytettäviä puustotunnuksia.

Runkoluku ja pohjapinta-ala

Metsähallitus pitää ongelmallisena sitä, että valtapituuden korvaamista aritmeettisella keskipituudella ja pohjapinta-alan korvaamista osassa puustoja runkoluvulla tarkastellaan erillisinä muutoksina. Runkoluvun ja aritmeettisen keskipituuden yhdistelmä kuvaa Metsähallituksen näkemyksen mukaan varttuneempien metsien tilaa, kasvukykyä ja hiilensidontaa heikommin kuin pohjapinta-ala ja valtapituus.

Metsänhoidolla tavoiteltava puuston järeytyminen näkyy pohjapinta-alassa mutta ei runkoluvussa, sillä pohjapinta-ala huomioi sekä puiden lukumäärän että läpimitan. Taimikkovaiheessa keskipituuden ja runkoluvun käyttö on perusteltua, mutta myöhempien harvennusten puuston määrän arviointiin ne soveltuvat heikommin.

Yhteenveto: Metsähallitus esittää runkoluvun käytön rajaamista ensiharvennuspuustoihin. Myöhemmissä harvennuksissa puuston vähimmäismäärää tulee arvioida pohjapinta-alan perusteella.

3. Vaikutukset Pohjois-Suomessa

Hallituksen esityksen kohta 4.2.2

Metsähallituksen tarkastelujen perusteella asetusluonnoksen runkoluku- ja pituuskriteerien yhteisvaikutuksella olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia erityisesti Muu pohjoinen Suomi- alueella. Tarkastellut suunnitellut harvennukset täyttävät harvennusmallien vaatimukset ja asetusluonnoksessa ehdotetun pohjapinta-alarajan, mutta osa kohteista alittaisi ehdotetun runkolukurajan. Sama puusto voisi siten täyttää asetusluonnoksen varttuneemman puuston pohjapinta-alaperusteisen mutta alittaa runkolukuperusteisen vaatimuksen.

Pohjois-Suomen karuilla kasvupaikoilla puuston pituuskehitys on hidasta suhteessa järeytymiseen. Siksi samaan aritmeettiseen keskipituusluokkaan voi sisältyä sekä ensiharvennuksia että myöhempiä harvennuksia. Samat pituusrajat eivät kohdenna runkolukuperusteista valvontaa yhdenmukaisesti maan eri osissa. Ilman rajausmuutosta nykyinen asetusluonnos johtaa epätasa-arvoiseen kohteluun maan eri osissa ja erityisesti Muu pohjoinen Suomi alue tulee kärsimään merkittävästi suhteessa muihin alueisiin.

Metsähallitus on tuonut huolensa esille tästä asiasta jo valmistelutyöryhmässä, työryhmän lausuntoon jättämässään eriävässä mielipiteessä ja aiemmassa lausunnossaan.

Yhteenveto: Metsähallitus esittää runkolukuperusteisen valvonnan rajaamista ensiharvennuksiin ja rajauksen varmistamista asetuksessa erityisesti Muu pohjoinen Suomi -alueella.

5. Kasvatuskelpoisuus ja kaukokartoitusperusteinen valvonta

Lakiehdotuksen 5 §

Puuston riittävän määrän lisäksi on voitava arvioida luotettavasti puiden kasvatuskelpoisuus. Asetuksen (1308/2013) mukaan kasvatuskelpoisuus edellyttää muun muassa puun latvuksen elinvoimaisuutta, vauriottomuutta ja vähintään seitsemän senttimetrin rinnankorkeusläpimittaa. Metsähallitus pitää epäselvänä, miten nämä ominaisuudet voidaan tunnistaa luotettavasti kaukokartoituksella. Myös läpimitan arviointi perustuu malleihin, eikä mittaukseen, joten pituustunnuksen muuttaminen ei yksin ratkaisen kasvatuskelpoisen puuston tunnistamista.

Yhteenveto: Metsähallitus esittää, että kaukokartoitusperusteisen valvonnan edellytykset ja epävarmuudet otetaan huomioon asetuksen päivityksessä ja valvonta perustetaan metsän tilaa ja kehitystä luotettavasti kuvaaviin luotettaviin tunnuksiin.

6. Uudistamisvelvoitteen täyttäminen

Lakiehdotuksen 8 §

Esityksen mukaan uudistamisvelvoite on täytettävä maantieteellisen sijainnin mukaan viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikon tulee olla riittävän tiheä ja tasaisesti jakautunut, sen keskipituuden 0,5 metriä eikä muu kasvillisuus saa välittömästi uhata taimien kehittymistä. Metsähallitus toteaa, ettei uudistamisvelvoitteen aikarajaa esitetä hallituksen esityksessä muutettavaksi.

Yhteenveto: Metsähallitus katsoo, että uudistamisvelvoitteen aikarajan maltillinen lyhentäminen edistäisi metsien hiilensidontaa.

7. Metsän uudistamisilmoitus

Lakiehdotuksen 14 a §

Metsähallitus kannattaa uudistamisilmoituksen ulottamista eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuisiin sekä velvollisuutta huolehtia taimien syntymisen edellytyksistä. Esityksen mukaan ilmoitus tehtäisiin puunkorjuun päätyttyä, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluessa.

Eri-ikäisrakenteisen kasvatuksen edellytykset on kuitenkin tunnistettava jo hakkuuta suunniteltaessa. Kohteella voi tällöin olla olemassa olevaa taimiainesta, jonka perusteella uudistumismahdollisuudet voidaan arvioida ennakolta. Tällaisissa tilanteissa ilmoituksen tekeminen jo suunnitteluvaiheessa olisi perusteltua.

Yhteenveto: Metsähallitus esittää, että eri-ikäisrakenteisen metsän uudistamisilmoitus voidaan tehdä myös metsänkäyttöilmoituksen yhteydessä, jos taimien syntymisen edellytykset voidaan arvioida jo suunnitteluvaiheessa.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Lisätietoja aiheesta antaa

Saija Huuskonen
Metsänhoidon kehityspäällikkö
Metsähallitus, Metsätalous Oy
saija.huuskonen@metsa.fi